

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 46843**Nom:** Intervenció en Contextos de Complexitat**Cicle:** Màster Universitari Oficial**Crèdits ECTS:** 6**Curs acadèmic:** 2025-26**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2271 - Màster Universitari en Treball Social en l'àmbit Sanitari	Facultat de Ciències Socials	1	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2271 - Màster Universitari en Treball Social en l'àmbit Sanitari	Intervenció en contextos de complexitat	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

RODENAS RIGLA FRANCISCO JOSE

RESUM

L'assignatura "Intervenció en contextos de complexitat" té per objectiu principal dotar a professionals del Treball Social de les habilitats i coneixements necessaris per abordar diferents situacions d'especial complexitat en l'àmbit sanitari. L'assignatura té per objectiu que els i les estudiants compreguin i apliquin coneixements específics de l'àmbit de la salut en relacions a diferents continguts (salut mental i addiccions, malalties rares, cronicitat,..), permetent una millora de la seva intervenció en el camp professional.

L'assignatura s'organitza en set unitats temàtiques. En cadascuna d'elles, els i les estudiants disposen de referències bibliogràfiques relacionades amb el contingut del temari, que es desenvoluparà en les sessions síncrones.

Al final de l'assignatura, els i les estudiants seran capaços d'integrar críticament diferents estratègies d'abordatge en contextos especialment complexos de l'àmbit sanitari.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No es requerixen coneixements previs.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

-

Aplicar la perspectiva de gènere en els processos d'intervenció i investigació en el context del treball social en l'àmbit sanitari.

Conèixer i comprendre, des del mateix àmbit de la titulació, les desigualtats per raó de sexe i gènere en la societat; integrar les diferents necessitats i preferències per raó de sexe i de gènere en el disseny de solucions i resolució de problemes.

Conèixer les aportacions del treball social en l'àmbit sanitari en la intervenció en contextos de complexitat.

Determinar els processos d'intervenció adequats a cada un dels contextos de complexitat estudiats.

Formular projectes d'investigació i/o intervenció des del treball social en l'àmbit de la salut.

Proposar solucions creatives i innovadores a situacions o problemes complexos, propis de l'àmbit de coneixement, per a donar resposta a les diverses necessitats professionals i socials.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Treball Social en l'àmbit sanitari davant les addiccions en la societat actual.

Conductes additives amb substància o sense.

Trastorns relacionats amb les conductes additives amb o sense substància.

El procés d'intervenció i l'especificitat del treball social davant les addiccions en l'àmbit sanitari.

Xarxa de suport social informal i formal en addiccions.

La perspectiva de gènere en les addiccions.

2. Salut mental i cures en xarxa des del Treball Social.

Salut mental.

Trastorn mental greu i durador.

Salut mental i addiccions.

El procés d'intervenció i l'especificitat del treball social en salut mental en l'àmbit sanitari.

Xarxa de suport social informal i formal en salut mental.
Coordinació, treball en xarxa i continuïtat assistencial en salut mental.
Estigma, gènere i interseccionalitat en salut mental.

3. Les persones amb discapacitat, accessibilitat universal i dependència des de la perspectiva del Treball Social en l'àmbit sanitari.

Conceptes clau de la discapacitat i la dependència.
Models de discapacitat.
Discapacitat i dependència en relació amb el cicle vital.
Autonomia, discapacitat i dependència: l'especificitat del treball social en l'àmbit de la salut.
Mecanismes de suport jurídic-social.

4. La intervenció del Treball Social en els processos d'envelliment i malalties cròniques.

Definició i elements clau dels processos d'envelliment i malalties cròniques.
El procés d'intervenció i l'especificitat del treball social en els processos d'envelliment i malalties cròniques en l'àmbit sanitari.
Xarxa de suport social informal i formal en els processos d'envelliment i malalties cròniques.
Les desigualtats de gènere en la vellesa.

5. Aportacions del Treball Social en la intervenció amb pacients amb malalties rares.

Definició i elements clau de las patologies poc comunes.
Impacte en la xarxa social personal, segons el moment del cicle vital.
Organització de la xarxa de cures. Atenció a persona que realitza la cura principal.
Ajustos al diagnòstic i/o a l'evolució de la malaltia.
Serveis d'atenció i moviment associatiu.
Propostes d'abordatge des del treball social en l'àmbit sanitari.
Retroalimentació sistemàtica en resultats i aliança.

6. Treball Social en l'àmbit sanitari i la intervenció enfront de qualsevol tipus de violència.

Àmbits de violència.
Tipus de violència i la especificitat d'intervenció del treball social en l'àmbit sanitari.
La violència exercida contra les persones amb discapacitat i/o dependents.
La violència exercida contra les persones grans.
Les violències masclistes.
La negligència i els maltractaments.

7. El Treball Social en l'àmbit sanitari en les cures al final de la vida.

Malaltia terminal i l'impacte segons el moment del cicle vital.

Cures al final de la vida.

Cures pal·liatives i dolor crònic.

Fer front a la terminalitat.

Treball social davant el final de la vida: propostes d'abordatge en fase d'estudi i fase de valoració conjunta.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	90,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

La docència s'impartirà en sessions en línia síncrones. Estes sessions impliquen la utilització de les següents metodologies:

- - MD1 Lliçó magistral participativa. Classes teòriques síncrones amb exposició a càrrec del professorat i participació de l'estudiantat (AF1).
- - MD2 Discussió grupal de materials documental i audiovisual. Activitats individuals i/o grupals síncrones supervisades pel professorat (AF3).
- - MD3 Resolució de casos pràctics. Activitats individuals i/o grupals síncrones supervisades pel professorat (AF3).
- - MD4 Debat o discussió dirigida. Conferències i/o seminaris en modalitat síncrona impartides per professorat extern (AF2).
- - MD5 Utilització de plataformes de videoconferència i noves tecnologies aplicades a la docència.
- - MD6 Mètodes de tutoria i supervisió. Tutories i supervisions individuals i grupals (AF5).

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà tenint en compte els següents punts:

- En primer lloc, els treballs individuals vinculats a les sessions síncrones (SE1). El pes total en la nota serà d'un 10%.
- En segon lloc, es duran a terme treballs grupals dins de les sessions síncrones vinculats als continguts de l'assignatura (SE3). El pes d'aquests treballs en la nota final serà d'un 25%.
- Finalment, es durà a terme una prova final online relacionada amb el temari impartit (SE4), el valor del qual sobre la nota final serà del 65%.

Per a valorar els diferents apartats que componen la nota no es requereix obtenir una nota mínima en cap d'ells. És a dir, es realitzarà una suma directa de les qualificacions obtingudes en cadascun dels tres aspectes que s'inclouen en l'avaluació de l'assignatura. Les activitats SE1 i SE3 no són recuperables en cap de les convocatòries oficials d'avaluació.

L'assistència a les sessions síncrones no serà avaluada. L'avaluació està vinculada a la participació en les activitats individuals o grupals desenvolupades durant aquestes sessions.

Alerta sobre el plagiat en l'àmbit acadèmic:

És important realitzar un ús responsable i ètic de la informació utilitzada en els treballs acadèmics. Per això, s'utilitzaran correctament les normes de citació i referència (Normes APA-7a edició) com a instrument que garantisca l'honestat acadèmica i respecte a la propietat intel·lectual de terceres persones.

El plagiat és "l'acció de deshonestat al moment de copiar en el substancial obres alienes presentant-les com a pròpies" (Reducindo et al., 2017, p. 300). I, el ciberplagiat "ocorre quan es presenta un treball com a fruit del treball personal quan realment és informació copiada parcial, mitjana o totalment d'un autor sense cap mena de crèdits o bibliografia. Normalment succeeix amb textos [...] online" (Sarrià i De Francisco, 2018, p. 4).

De la mateixa manera, es tindran en compte que l'ús d'eines de IA generativa haurà de ser restringit i respectar les següents indicacions d'ús responsable:

- És obligatori declarar l'ús de qualsevol eina de IA generativa, especificant l'eina utilitzada, l'apartat i les tasques realitzades.
- L'ús d'eines de IA generativa ha de ser limitat en qualsevol exercici. El seu abús pot tindre impacte en la qualificació.
- El professorat comprovarà el seu ús en funció de l'activitat específica. Per exemple, no estarà permès per a proves d'avaluació (ex. Examen, treball escrit, etc.), llevat que es permeta expressament.
- L'estudiant, com a autor, és responsable del contingut de la prova que presenta i haurà de poder justificar els detalls, errors o decisions que ha pres en la seua elaboració.

BIBLIOGRAFIA

Bàsica

- Barreto-Pico, M. A. (2017). Papel del trabajador social en las adicciones. *Dominio de las Ciencias*, 3(4), 310-326. <https://doi.org/10.23857/dc.v3i4.688>
- Carrión, J. y Mayoral, E. (2017). El trabajo social en las enfermedades raras. Enfoque teórico y práctico. FEDER. Disponible en: https://www.enfermedades-raras.org/sites/default/files/2021-12/v_finaldocumento_completo_publicacion-castellano_el_trabajo_social_en_las_enfermedades_raras.pdf
- Galaçn Calvo, F. J., y Miranda Aranda, M. (2021). *Lo social en la salud mental (II): trabajo social en Psiquiatría (1a edición.)*. Prensas de la Universidad de Zaragoza.
- Ituarte Tellaeche, A. (2017). *Prácticas del trabajo social clínico*. Nau Llibres.
- Miranda Aranda, M. (2015). *Lo social en la salud mental (I): trabajo social en psiquiatría*. Prensas de la Universidad de Zaragoza.
- Ramos Ramos, P. (2010). *Trabajo social en drogodependencia (2a. edición.)*. ICB Editores.
- SECPAL (s.f.). *Guía de Cuidados Paliativos*. SECPAL. Disponible en: <https://paliativossinfronteras.org/wp-content/uploads/guiacpsecpal-1.pdf>

Complementària

- Calvo, F. (Coord.) (2022). *Personas, drogas y otras compañeras de viaje: Casos prácticos de intervención socioeducativa en drogodependencias*. Documenta Universitaria.
- García Martín, A., Del Álamo Gómez, N., Fernández Rodríguez, E. J., & Sánchez Gómez, C. (2024). Cáncer, discapacidad y dependencia. La importancia de las redes de apoyo en el paciente con cáncer: perspectiva desde el Trabajo Social Sanitario. *Cuadernos de Trabajo Social*, 37(1), 43-61. <https://doi.org/10.5209/cuts.89778>
- Hanlon, P., Wightman, H., Politis, M., Kirkpatrick, S., Jones, C., Andrew, M. K., ... & Hoogendijk, E. O. (2024). The relationship between frailty and social vulnerability: a systematic review. *The Lancet Healthy Longevity*, 5(3), e214-e226. DOI:[https://doi.org/10.1016/S2666-7568\(23\)00263-5](https://doi.org/10.1016/S2666-7568(23)00263-5)
- Huerta, B., Fernández, B., Gallardo, C. y Hernández, D. (2012). El rol del Trabajador Social en la atención de las personas afectadas por enfermedades raras. *La enfermedad de Huntington*. *Documentos de Trabajo Social, Revista de Trabajo Social y Acción Social*, 51, 243-267.
- Idareta Goldaracena, F. (2018). *Trabajo social psiquiátrico: reivindicación ética de la dimensión social en salud mental (1a edición)*. Nau llibres.
- Llop-Medina, L., García-Muñoz, P., Ródenas-Rigla, F., & Garcés-Ferrer, J. (2024). Enhancing the Adult and Paediatric Palliative Care System: Spanish Professionals and Family Caregivers

Suggestions for Comprehensive Improvement. *Healthcare*, 12, 65. <https://doi.org/10.3390/healthcare12010065>

- Melgar, P.; Campdepadrós-Cullel, R.; Fuentes-Pumarola, C.; & Mut-Montalvà, E. (2021). `I think I will need help: A systematic review of who facilitates the recovery. *Health Expectations*, 24, 1-7.
- Rolland, J. (2000). *Familias, enfermedad y discapacidad. Una propuesta desde la terapia sistémica*. Gedisa.
- Watson, M., Campbell, R., Vallath, N., Ward, S., y Wells, J. (2023). *Manual Oxford de cuidados paliativos*. Ed. Aula Médica.